

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ : ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Ανάμεσα στο μαθητή και στο δάσκαλο είναι βέβαιο πως σιγά σιγά μέσα στα χρόνια της κοινής προσπάθειας **υφαίνεται** μια σχέση, που μπορεί να θυμίζει άλλους δεσμούς ανθρώπινους, όπως να πούμε των παιδιών με τους γονείς, δεν παύει όμως να κρατεί και την ιδιοτυπία της· γιατί ενώ τη σχέση των παιδιών με τους γονείς τη ρυθμίζουν έξω από τους πνευματικούς και άλλοι παράγοντες, βιολογικοί, οικογενειακοί, οικονομικοί κλπ., η σχέση του μαθητή με το δάσκαλο κρατιέται αποκλειστικά στο πνευματικό επίπεδο [...].

Στο πρώτο πρόχειρο κοίταγμα η σχέση ανάμεσα στο δάσκαλο και στο μαθητή φαίνεται πολύ απλή. Ο πρώτος δίνει γνώσεις και ο δεύτερος δέχεται γνώσεις. Και όμως το πράγμα δε σταματάει εδώ. Το κάτω κάτω, αν ήταν μόνο γνώσεις να μεταδίδουμε, ο καθηγητής θα μπορούσε πολύ ωραία ν' αντικατασταθεί από τα βιβλία, που τα διαβάζει κανείς με πιο άνεση από το σπίτι του. Εκείνο που περιμένει ο μαθητής -ας είναι και ανεπίγνωστα- είναι κάτι πολύ πιο πλατύ και πολύ πιο βαθύ από το να πλουτίσει το μυαλό του με ορισμένα γνωστικά στοιχεία. Αν είναι ο δάσκαλος να επιδράσει σωστά πάνω του, θα επιδράσει πολύ καθολικότερα. Γι' αυτό παίρνει τόση **σημασία** η προφορική διδασκαλία, γι' αυτό πρέπει ο δάσκαλος να είναι αληθινά μια προσωπικότητα.

[...]

Συχνό είναι το παράπονο που ακούγεται για την απιστία των νέων μπροστά στις καθιερωμένες αξίες της ζωής. Οι νέοι, λέμε, δεν πιστεύουν και δε σέβονται τίποτα. Και όμως, όποιος δεν απίστησε νέος, δεν μπορεί να πιστέψει βαθιά, όταν θα γίνει ώριμος άνθρωπος· όποιος βρήκε έτοιμο το σπίτι της πίστης του, πολύ εύκολα μπορεί να βρεθεί μια μέρα έξω, δίχως να το καταλάβει. Γι' αυτό το χρέος του οδηγού είναι όχι να επιβάλει στην ανήσυχη, ξύπνια νεανική ψυχή μια πίστη **έτοιμη**. Το χρέος του είναι να του προβάλει τις αξίες της ζωής, να του ξυπνήσει τον πόθο του καλού και τέλος να τον βοηθήσει να τουωθούν μέσα του οι δυνάμεις της ψυχής, αυτές που θα τον στηρίξουν να θεμελιώσει ο ίδιος, με προσωπικό πόνο, την πίστη αξερίζωτη μέσα του σε κάθε μεγάλη αξία της ζωής.

[...]

Και αργότερα όμως, όταν η ζωή χωρίσει το δάσκαλο και το μαθητή, ο σύνδεσμος ανάμεσά τους μένει. -Ποιο είναι το πιο μεγάλο όνειρο ενός που **έταξε** σκοπό της ζωής του να μορφώνει τις νέες γενεές; Να σε **βρει** ύστερα από χρόνια πολλά σε μιαν άλλη πολιτεία ένας άντρας άγνωστός σου, να σε κοιτάξει ένα λεπτό καλά, να σε πλησιάσει έπειτα και να σου φανερώσει πως ήταν μαθητής σου κάποτε. Να θυμηθείτε μαζί τα παλιά, να κουβεντιάσετε ώρα πολλή και μια στιγμή να σου πει:

«Μου είχες δώσει γνώσεις πολλές, αλήθεια. Όμως αυτές δεν είχαν και τόση σημασία. Θα μπορούσα να τις βρω και σε βιβλία πολύ σοφότερά σου. Αυτό που με κάνει να μη σε ξεχνώ είναι κάτι άλλο: είναι η πίστη και η αγάπη στον άνθρωπο που **κατόρθωσες** να στηρίξεις μέσα μου. Κουντεύω κι εγώ να γεράσω, και όμως εξακολουθώ να πιστεύω στην αξία και στην καλοσύνη του ανθρώπου. Η πείρα της ζωής είναι αλήθεια πικρή, μα μέσα μου ζει δυνατό το όραμα ενός ανθρώπου ανώτερου. Είναι αλήθεια πως πολλές φορές βρέθηκα αδύνατος και τον άνθρωπο αυτόν τον ανώτερο τον επρόδωκα ο ίδιος εγώ· πολλές φορές είδα να τον προδίνουν και οι άλλοι γύρω μου. Υπόφερα και τις δυο φορές, περισσότερο όταν

τον είχα προδώσει εγώ. Εσυχώρεσα πιο δύσκολα τον εαυτό μου απ' ό,τι τους άλλους. Και όμως δεν έπαψα να ζητώ πολλά από τους άλλους, και προπαντός από τον εαυτό μου. Οι περιπέτειες μέσα στους ανθρώπους δεν μ' έκαναν να χάσω την πίστη μου στην ιδέα του ανθρώπου».

Ι. Θ. Κακριδής, Ομιλία στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε περίληψη του κειμένου σε 120 λέξεις.

[25 μονάδες]

B₁. Να χαρακτηρίσετε σωστή [Σ] ή λανθασμένη [Λ] καθεμιά από τις προτάσεις που ακολουθούν με βάση το κείμενο που διαβάσατε:

1. Η σχέση δασκάλου-μαθητή διαφέρει ολωσδιόλου από άλλους ανθρώπινους δεσμούς.
2. Η προφορική διδασκαλία στην εποχή μας είναι μικρότερης σπουδαιότητας από τη μελέτη κειμένων.
3. Είναι διαδεδομένη η αντίληψη ότι οι νέοι δεν πιστεύουν σε τίποτα.
4. Η σύνδεση δασκάλου και μαθητή είναι παροδική.
5. Προσδοκία του δασκάλου είναι ο μαθητής να εκτιμήσει κυρίως τις γνώσεις που αποκόμισε από αυτόν.

[10 μονάδες]

B₂. α) Να διακρίνετε τον τρόπο πειθούς που αξιοποιείται στην 2^η παράγραφο (Στο πρώτο... προσωπικότητα).

[5 μονάδες]

β) Να διακρίνετε έναν τρόπο ανάπτυξης της 3^{ης} παραγράφου (Συχνό είναι ... της ζωής).

[3 μονάδες]

B₃. Να εξηγήσετε τι δηλώνουν οι ακόλουθες διαρθρωτικές λέξεις:

- γιατί (1^η παράγραφος)
- αν (2^η παράγραφος)
- τέλος (3^η παράγραφος)
- όταν (4^η παράγραφος)
- Και όμως (5^η παράγραφος)

[5 μονάδες]

B₄. α) Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

1. υφαίνεται
2. σημασία
3. έτοιμη
4. έταξε
5. βρει
6. κατόρθωσε

[6 μονάδες]

γ) Να γράψετε ένα αντώνυμο για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

1. πρόχειρο
2. ανεπίγνωστα
3. συχνό
4. προβάλλει
5. μένει
6. έπαψα

[6 μονάδες]

Γ. Σε ένα άρθρο που θα δημοσιεύσετε στην ιστοσελίδα του σχολείου σας να αναλύσετε:

(α) Ποια είναι, κατά τη γνώμη σας, τα κυριότερα εφόδια που πιστεύετε ότι πρέπει να παρέχει το σχολείο στον νέο σήμερα;

(β) Ποιες αλλαγές στη λειτουργία του πιστεύετε ότι είναι απαραίτητες, ώστε να προσφέρει τα εφόδια αυτά;

[600 λέξεις, 40 μονάδες]

Καλή Επιτυχία!